

Dembaş....

Hem di qada navneteweyî de û hem jî di Kurdistanê de ji bo azadî, wekhevî û demokrasiyê têkoşîneke xurt a jinan heye, jinên Kurd dikarin serbilind bin ji ber ku pêşengî ji bo sistemeke nû ya demokrasiyê dikin û ispat kirine ku jinên herî jîndar ên cîhanê ne.

Hêjaye dema tê gotin sedsala 21 an sedsala jinê ye, ji xwe rola jina Kurd di ispat kirina vê rastiyê de heye, bêguman bi pêşketina medya ev pêşketin bileztir bûye, ev pêşketin ji bo ku bikeve xizmeta civakê divê baş were bikaranîn. Bi taybetî di civaka Kurd de ku guherîn û veguherîneke mezin tê jiyîn ji ber ku bi têkoşîneke ku di hemû qadan de civaka Kurd bi jîndarî hebûna xwe bi cîhanê dide hîs kirin û li hundurî xwe de jinûve avakirinê vedijîne.

Jina Kurd stûna sereke ya vê guhartin û veguhartinê ye, weke komîsyona jinê ya KNKê ji bo ku em vê jîndariya jinên Kurd li her çar aliyên Kurdistan û diasporayê bi were parve bikin me biryar da ku bulteneke nûçeyan a jinan amade bikin,

Bê guman di vê bultenê de em dixwazin balê bikişênin ser pirsgirêkên ku di civakê de bandor ser jinan dikin, hem çalakiyên jinên Kurd û hem jî şideta ku dewlet û sistema serdest a dagîrker li ser jinan birêve dibin û qurbana wî jî piranî jin û zarok in.

Weke gava yekemîn ê ji sê mehan carek derkeve, bê guman bi alîkariya we dikare were dewlemendkirin.

Bi silavên germ

Dem a we xweş be

Komisyona Jinan ya KNKê

BI TEKOŞINA AZADİYÊ EWÊ JIN ÇANDA DESTDIRÊJIYÊ HILWEŞININ

Komisyona Jinan ya KNKê

Siddeta li ser jinan sucekî herî giran ya mirovahiyê ye. Bi destxistina desthilatdariyê ji aliyê mêrên serdest ve jiyan li jinan û civakê teng kiriye. Bi nerînen sîstema mêrên serdest jin cinseke lawaz e û divê her dem di bin desthilatdariya mêran de tevbigerin. Li gorî berjewendiyên sîstema ku destdirêjî hemû nirxên herî giranbûha yê jin û

civakê dike, divê dengên dijber dernekevin. Dema ew dengên dijber bilind dibin jî, bi hemû hêza xwe erîş dike da ku van dengên bilind bûye qut bikin.

Bedena jinê, zarok, xweza, tevna çandê û dagirkeriya xaqa welatan, ku ev awayên pêkanîna çanda tecawizê ne, qadên pêkanîna zêhniyeta serdest in. Di heman demê de ev rêbazên zordestî, destdanîna ser, standina bi zorê, milk kirin, şer, asîmîlasyon-pişaftin, şidet û destdanîna ser kedê ne. Hêzên serdest tecawiza ku ji bedena jinê dest pê dike, di her qada jiyane de pêk tînin. Tecawiz, çekeke wisa ye, ku zêhniyeta serdest ji bo ku îradeyê bişkîne û bibe xwedî li ser jinê, kesa û gelan bi kar tîne. Di wijdana civakê de wisa dane qebûlkirin ku talan û xenîmeta herî girîng tecawiza jin û zarokan e û ev pêwîstiya şer hatiye dîtin.

Hêzên serdest yê Kurdistanê ji bi zorê dest direjî ax, nîrx, ziman, nasname û hemû dewlemendiyên Kurdan dikin. Di bin navê îslamiyeta de, ji bo jinên Kurd neçin cinnetê berî îdamkirinê destdirêjî kesayetiya jinên Kurd dikin. Jinan dixin zîندانan û dixwazin pêşî li tekoşîna wan bigrin. Dayikên gerîlla weke dayikên terorîstan bi nav dikin. Li dibistanan ajantiye pêş dixin, ticareta li ser bedena jinan bi fermî didin meşandin. Jinên Kurd dixin zîندانan li her çar parçên Kurdistanê, desthilatdarên li Kurdistanê baweriya xwe bi wekheviya jin û mêran tune ye. Ji jinên rêxistinkirî ditirse. Bi her awayî jin û civak rû be rûyî sistemek dirinde ne.

Li hember vê sîstema êrîşkar, nerînen serdest û polîtîkayên destdirêjî yê bi taybetî li her çar parçên Kurdistanê, Rojhilata Navîn û li cîhanê têkoşîna jinên Kurd a bi rêxistinkirî her ku diçe firehtir û bi hêztir dibe. Lê li hember vê yeke, mixabin hîn jî li her çar parçên Kurdistanê întixar û xwe şewitandina jinan berdewam e. Hîn qelen heye, pirjinî heye, sûneta jinan li hin

deveran berdeewame, neşandina jinan a dibistanê û pêşî li wan girtin mixabin didome. Jin hîn jî bedena xwe difiroşin. Hemû jin nebûne xwedîya biryar û îrada xwe. Di nav hemû jinên çalak de yekîtiyek pêwîst nehatiye avakirin. Di salên dawî de jinên Kurd bi taybetî ji bo yekîtiya netewî di nav liv û tevgerê de ne. Ji bo xebatek hîn bi heztir pêwîstî bi xebatek rêxistinîkirî ya mezin û xurt heye. Em bang li hemû jinên Kurd dikin û dibêjin ku yek jinek Kurd divê derveyî xebata jinan a azadîxwaz nemine, li hember şiddet û destdirêjiya sîstema desthilatdar, dengê xwe bilind bike. Ji bo xebatek hevbeş sedemên me jinan pir in. Di tekoşinê de israr e bibe garantiya serkeftine...

DAXWAZIYA DADGEHEKÎ TEYBET BO JINAN LI BAŞ Û RÊ KURDISTANÊ

Di çorçeveya kampanya "em tekoşîna azadiyê bilind bikin, çanda destdirêjiyê derbas bikin" de jinên Kurd li başûrê Kurdistanê dest bi çalakiyan kirin. Li tevahî bajarên Kurdistanê, jinan di bin dûrûşmên corbe cor de daxwaziyên xwe anîn zîman. Jinan li başûrê Kurdistanê heftêya çalakiyan ragiyand. Çalakiya jinan di 23 Mijdarê de li Bajarê Silêmanî destpêkir û heta 4ê meha 12 berdewam kir.

Di berfirehiya van çalakiyan de Rexîstîna Jinên Azadîxwazê Kurdistanê (RJAK) bi tevîbûna 35 rexîstinên jinan li bajarên wekû Silêmanî, Kerkûk, Hewlêr, jinên Kellar û herwa Germiyan çalakiyên corbecor li darxistin. Li bajarê Silêmanî, Kerkûk bi meş, li bajarê Hewlêr bi daxuyaniyekî rojnamevanî, li bajarên wekû Kellar û Germiyan jî bi semîneran tevahî corên tûndû tîjî li ser jinê şermazar kirin û daxwaziya damezrandina dadgehekî serbixwe ya jinan kirin.

Di heman demê de jinan daxwaziyên xwe bi niviskî xistin ber destên rayedarên hukumeta herem û buroya parlamentoya Îraqê. Heman dem jinan di van çalakiyan de ragiyan, ku ew amadekariya projeyekî yasayî dikin ji bo ku pêşkêş bi parlemenê herêma Kurdistan bikin. Di derbarê vê mijarê de endama komîteya amadekar ya

kampamyayê ji bo destdirêjiya li ser jînê, endama rexîstîna jinên azadîxwazên Kurdistan (RJAK) brêz Şikofe Reşît axivî û got "kampanya ku me dest pê kiriye wê heta 8 adar'a 2011'an berdewam be. Di vê dîrokê de emê wekû rêxistinên jinan proje yasayek amade bikin di derbarê kêr kirina tevahî corên şîdeta li ser jinê pêşkêşî parlamentoya herêma Kurdistanê bikin. Ji bo pejiîrandina vê projê tişte ku ji dest mê bê emê bikin.

Herweha rêxistinê jinan di daxwuyaniya rojnamevanî ya bajarê Hewlêr de ragiyand ku ewê kampanya komkirina îmtiza bidin destpêkirin ji bo ragirtina şîrketên ku li herêma Kurdistanê bazirganî bi jinan dikin bîn girtin. Mijara gotinê ye ku di van salên dawî de şîrketên ku bazirganî bi jinan dikin roj bi roj zêde dibin û bandorekî gelek xirab li ser civakê dikin. Çalakiyên jinan bi dûrûşmên wekû "jin jiyan azadî, bila kujerên jinan neyêne berdan li zîndan" û çendî dîrûşmên din şîdeta li ser jin hate şermazarkirin.

REWŞA JINÊN LI ROJHILAT Û ROJAVA

Gelê Kurd li ser xaka xwe ji aliyê dewletên dagirker ve hatiye parçekirin û birevêbirin. Çand, dîrok û hebûna wan tune hate hesibandin. Tirkiye, Îran, Sûrî û Îraqê siyasetên xwe yê asîmilasyonê bi her awayî dane meşandin û li ser civakê bandora xwe dane çekirin. Li Kurdistanê, komkujiyên fizîkî, psîkolojîk, siyasi û civakî yê ku li diji jinê ji aliyên sîstemê ve tîn meşandin her ku diçe zedetir dibe. Ev erîşen ku çavkaniyên xwe ji zihniyeta desthilatdar a pênc hezar salan digire, kiryarên xwe yê dij-mirovî ku li hemberî jin û zarokên pek tînin, sînoran nas nake

Li her derê cîhanê jin, bi newekhevî, şîdet, destdirêjî û her wiha bi neheqî û bêhiqûqiyê re rû bi rû dimînin. Li Efrîqayê destdirêjî, li Erebîstana Siûdî recm, li Rohhilata Navîn û Kurdistanê kuştinên di bin navê namûsê de û li Îranê darvekirina jinan trajediya jiyana jinê baştir radixe ber çavan.

Li Rojhilatê Kurdistanê li ser jinan zilm û zora civakî û zordestiya rejîma Îranê her ku diçe zedetir dibe. Ji aliyêkî ve bi sûcên weke namûs û bêexlaqiyê û jî aliyê din ve ji ber sûcên siyasî têne girtin, kuştin û îdam kirin. Suheyra Qadirî, Zeyneb Bayezîdî, Dr. Ruya Tiluî, Şîrîn Elem Hûyî û bi dehan keç û jinên din ji ber sûcên siyasî yan jî namûsî hatine mahkemekirin û darvekirin.

Sedem çî bibe bila bibe, darvekirina jinan a li Îranê êdî bûye bûyere ji rêzê. Her roj di zindanên reş û tarî de jinên li benda îdamê ne rondikên çavên xwe vedişêrin, da ku dilê celadên wan pê geş nebe. Di roja îro de îdamkirina jinan herî zêde li Îranê tê pêk anîn. Her sal bi dehan jin ji ber sedemên cur be cur tîndarvekirin. Bi taybetî jî di destpêka rêjîma Ayetullah Xumeynî de, jinên ku li hemberî rejîma Îranê radiwestin an jî jinên ku îslamiyeta li gorî zêhniyeta desthilatdaran qebûl nedikirin, pêl bi pêl dihatin darvekirin. Di roja îro de jî sedemên darvekirina gelek jinan bi pîvanên îslamê ve tê girêdan.

Li Rojhilata Kurdistanê, Zeyneb Celaliyan yekemîn keça Kurd e ku bi tawana endametiya partiyeke siyasî hukmê îdamê bi ser de hatiye birîn. Zeyneb Celaliyan di sala 2008an de li bajarê Kirmaşanê ji aliyê hêzên rejîma Îranê ve hate binçavkirin û girtin. Piştî demek dirêj di 14ê çileyê ya sala 2009an de, di rûniştineke ku 7 deqîqe dewam kir de, li Zeyneb Celaliyan cezayê îdamê hate birîn.

Li ser banga Zeyneb Celaliyan jinên Kurd ketin nav hewldanan û ji bo rawestandina cezaya îdamê ya li keça Kurd hatiye birîn kampanyayên înzeyê dan destpêkirin. Her wiha Rêxistina Efûyê ya Navneteweyî jî bi daxuyaniyek nivîskî bang li dewleta Îranê kir û xwest ku cezaya darvekirina Zeyneb Celaliyan bê rawestandin. Lê belê bûyerên dawî xuya dikin ku ev hewldanên jinên Kurd û rêxistinên navneteweyî be bersiv man.

Li Rojavayê Kurdistanê rejîma dewleta Sûrî bi meşandina siyaseta Erebkirin û asîmîlasyonê ya li ser Kurdan, rewşa civakê her ku çû zedetir xiraptir kir. Dewleta Sûrî, ango rejîma Bees bi rêya siyaseta xwe ya nerm, hewl dide ku civak û jinê ji cewher, rastiya afrîner û xwezayîye dûr bixe. Ji aliyêkî ve bi riya nûjeniya kapîtalîst, rêbazên weke sipor, seks û hunerê jinê bi pergala mêr ve girêdide, ji hêla din ve jî di riya kevneşopiya malbatê de mijara namûsê belav dike.

Lê bi derketina Tevgera Azadiyê rewşa civakê hate guhertin, gelê Kurd bi taybetî jî jinan xwe bi îdeolojiya tevgera azadiyê ve birêxistin kir. Raman û îdeolojiya tevgera azadiyê bandoreke mezin li ser jinê dabû çêkirin û jinan ji bo ku azad bibin kom bi kom xwe li tevgera azadiyê girtin û tevli nava refên azadiyê bûn. Jinên Kurd ji bo balê bikşînin ser bi giştî rewşa jinan û li dijî çanda tecawizê ya pênc hezar salan ku dil, raman û hestên jinê dagir kiriye têdikoşê.

Tevgera azadiya jinên Kurd bi minasebeta 100emîn salvegera 8ê adarê kampanya têkoşina azadiyê bilind bikin, çanda tecawizê tîk bibin dan dest pêkirin. Kampanya li rojhilat û rojavayê Kurdistanê jî bi çalakî, civîn û perwerdeyan hat dest pêkirin û ewê bi çalakîyên cur be cur bê berdewamkirin.

Jin, ji bo ku ji koledarî û çanda tecawizê ya pênc hezar salan re bêjin êdî bes ê pêwîste di nava têkoşineke bê hempa de bin.

LI HEMBERÎ KIRYARÊN ZORDESTIYA ÎRANÊ BÊDENG NEMÎNIN

Komisyona Jinê ya KNK ê

Em, kiryarên hovane yê dewleta Îranê, ku li dijî girtiyên PJAK û siyasîyên Kurd dimeşîne, bi tundî şermazar dikin. Siyaseta rêvebirîya Îranê ya dardekirinê, ne di hiqûq de, ne di demokrasî de, ne di mafên mirovan de û ne jî di rêbazên ademiyetê de hene. Bi yek gotinê ev hovîti ye.

Dewletê Îranê, ji bo ku kes û eniyên ji bo mafên demokratîk û azadiyê, ji bo jiyanêke bi rûmet têdikoşin bitirsîne, ceza bike û berteref bike, siyaseta dardekirinê, ji berê ve bikartîne. Bi siyasatên kuştin, mirin û dardekirinê dixwaze ku gelan teslîm bigire û wek kole bikarbîne. Bi kanûnên antî-demokratîk mafên insanî û xwezahî têne binpêkirin. Mafê parastinê jî nayê dayin û bi cezayê dardekirinê kesan darde dikin.

Dewleta Îranê girtiyan, ji raya giştî vedişêre û bi awayekî dizî û nepenî wan darde dike. Hîna jî gelek girtî wek rehîn têne girtin û li benda dardekirinê ne.

Rejîma Îranê di 14ê çileyê ya sala 2009an de, parêzvana mafên mirovan Zeyneb Celaliyan, bi 19 hevalên wê ve girtin binçavan û ti agahî ji Celaliyan nehate standin. Di encamê de keça Kurd Zeyneb Celaliyan, bi cezayê daddekirinê hate ceza kirin. Lê, hate zanîn, ku Zeyneb Celaliyan di girtîgeha Tahrane Evîn û gelek girtîgehên din de hatiye girtin û di bin êşkenceyên hovane û dûrî insanî de hatiye derbas kirin û tecrîd kirin.

Herî dawî derkete holê, ku Zeyneb Celaliyan di meha îlonê de, di girtîgeha Kirmanşah de hatiye bi cih kirin. Ji sedema êşkenceyên dijwar û sistematîk û berdewamî yê li ser aktivîsta Kurd Zeyneb Celaliyan, tenduristiya wê xerab bûye û gihaye qonaxa metirsînê. Her demê jî dikarê were dardekirin.

Ev trajedî, ne tenê li ser Zeyneb Celaliyan tê meşandin; li dijî bi dehan girtiyên siyasî yê Kurd tê meşandin. Ji ber ku bi dehan girtiyên siyasî yê Kurd li bendeyî dardekirinê rehin têne girtin û tê xwestin ku gelê Kurd, bi dardekirinan werê tune kirin. Ji bo ku dardekirinên li Îranê werin rawestandî, pêwîste herkes rabe ser lingan. Konsolosxane, sazî û dezgehên Îranê bi tundî werin protesto kirin. Em bang li partiyên siyasî yê Kurdan jî dikin û dibêjin: Ev siyaseta Îranê ya qirkirina Kurdan e, pêwîste Kurd tev di nava yekîtiyê dilsoz de, li dijî Îranê hereket bikin û dijberiya xwe nîşan bidin.

Em bang li Neteweyên Yekbûyî, li Yekîtiya Ewropa û li sazî û dezgehên demokratîk û li hemû raya giştî ya cîhanê dikin, ku li dijî siyaseta Îranê ya hovane, bi awayekî lezgîn dengê xwe bilind bikin û dijberiya xwe nîşan bidin. Li Zeyneb Celaliyan xwedî derkevin û dardekirina wê bidin rawestandî. Ev, ji bo herkesî binbarî û berpirsiyariya wîdanî û însanî ye.

Em bang li tevahiya cîhanê dikin ku li hemberî wê kiriyara hovane derbikeve û nebe hevkarên siyaseta sucê mirovahiye.

REWŞA GIRTIYÊN LI SÛRÎYÊ

Partiya Bees ya ku di 7ê Nisana sala 1947 de hatiye damezrandin û rejîma Sûri birêve dibe, bi salane li ser Kurdan û kêmtewên ku li ser erdnîgariya Sûri dijin, siyaseteke qirêj, tinekirin û asîmîlasyonê dide meşandin.

Di sala 1962 de kembera Erebi bi plana bi cîhkirina gundiyên Erebi li herêmên Kurdan û rojavayê Kurdisanê ji beşên din ên Kurdistanê

were qutkirin hate avakirin. Yanî bi awayekî şênber kûrkirina parçekirin û qirkirina çandî li Kurdistanê ye. Di 13ê meha 11 sala 1963an de bûyera şewata sînemaya Amûdê pêk hat û di encama wê de nêzîkî 250 heta 300 zarokên di temenên 9 heta 13 salî hatin şewitandin.

Her wiha ev siyaseta dewam kir û wê care bi awayekî din, li girtîgeha Heskê di sala 1992 de girtî bi hovîfî hatin şewitandin.

12ê Adarê sal 2004 ev car li Qamişlo leşgerên Sûriyê êrîşeke hovane birin ser Kurdistanîyên bê gune, gule li ser wan barandin û komkujiyek din li ser kiryarên xwe yê berê zêdekirin.

Rejîma Bees bi gelek şewazên din sistema xwe hina bi rê ve dibe. Mafên Kurdan ên nasname nayê dayin, Kurd li gorî kanûna nû ya xala 49an ji erdên xwe dibin û ew erd dibin milkê Ereben ku li wêderê bicîh bûne. Li ser Kurdan zordestiyêke mezin heye. Ji ber vê yekê jî, Kurd nikare li mafên xwe xwedî derkevin. Kesên li mafên xwe xwedî derkevin jî, yan têne girtin an jî têne kuştin. Li girtîgehan rastî nêzîkbûnên xirab têne. Ji her mafên xwe yê rewa bêpar dimînin. Lewra girtiyên siyasî ji bo ku mafên xwe yê rewa bi dest bixin, serî li rêbaza çalakiya birçîbûnê didin.

Di 30ê Cotmehê de, endam û dostên Partiya Yekîtiya Demokrat PYD, yê di girtîgeha Edra ya li navenda paytexta Sûriyê Şamê de girtînin, dest bi greva birçîbûnê kirin. Li gorî daxuyaniya girtiyên Kurd, daxwaza wan a sereke ji wê çalakiyê ewe, ku dewleta Sûri bi awayekî demokratîyane pirsgirêka Kurd li Sûri û rojavayê Kurdistanê çareser bike. Li gorî çavkaniyên PYDê, girtiyên Kurd, ên ku hejmara wan digihêje 300 kesî li zindana Edra, rastî êşkence û kiryarên xerab ên derwî mirovahiye dibin û herweha girtiyên Kurd ji hemû mafên danûstandina bi derve re û mafên ku ji girtiyên din re tê dayin, bêpar in.

Li gorî çavkaniyên ji rojavayê Kurdistanê têne, heta niha tu agahî li ser rewşa girtiyên di grevê de tune ye û hemû hewldanên malbatên girtiyên û parêzeran ên ji bo hevdiîna bi girtiyên re bê encam man. Di derbarê wê çalakiyê de PYD daxuyaniyek da. PYD di daxuyaniya xwe de ji dewleta Sûri daxwaz kir, ku bi awayekî lezgîn hemû girtiyên siyasî yê Kurd serbest bike û destûreke nû ji welat re deyne da ku mafê gelê Kurd û hemû kêmtewên li Sûri were misoger kirin.

PYD di daxuyaniya xwe de diyar kir ku her ku dem diçe gumanê ji jiyana girtiyên di greva birçîbûnê de dikin û xeterî li ser jiyana wan her ku diçe mezintir dibe û dewleta Sûri hişyar kir ku tiştê ji girtiyên bê, berpirsyar wê dewleta Sûri be. Her wiha ji bo piştgiriya çalakiya greva birçîbûnê ya girtiyên PYDê yê di zindana Edra yê de, li Ewropa jî gelê Kurd gelek çalakî li darxistin.

Rêxistina PYD li Ewropa li gelek bajarên çalakiyên wekî li Brukselê çalakiya birçîbûnê, li Cenêva Swîsreyê çalakiya birçîbûnê û dayina dosyayek ku tede daxwazên xwe nivisandine ji heyeta Neteweyê Yekbûyî re, li Berlîna Almaniyê nobet girtin. Li Viyana Awûstûryayê, li bajarê Danîmarka Kopenhagê, li Qibris, li paytexta Înglistanê Londonê û bajarê Norveçê Osloyê çalakiyên bi meş hatin li darxistin. Herweha hejmarek ji rewşenbîrên Kurd û di bin duruşmeya EM

BI WE RE NE greva birçîbûnê li bajarên Acheen û Oldenburga Elmanya lidar xistin.

Di her çalakiyê de, li pêşiya balyozxaneya Sûrî mîtingên şermezarkirinê hatin orgenîzekirin. Di çalakiyên piştgiriya girtiyên PYDê de, ji raya giştî û saziyên mafên mirovan hat xwestin, ku bi awayekî cidî li rewşa girtiyan xwedî derkevin û herweha bi awayekî lezgin hewl bidin ku rejîma Sûrî hemû girtiyên siyasî serbest bikin.

NAMEYA ELIF ULUDAG,

ENDAMA KOMA AŞTÎ

Endama Koma Aştî û Çareseriya Demokratîk Elif Uludag, ku li ser banga Rêberê PKK'ê Abdullah Ocalan di 19'ê Cotmehê de ligel 34 endamên komê çûn Tirkîyê û piştê ligel 10 endamên komê hate girtin; û niha li Girtîgeha Tîpa E ya Amedê ye, bi riya parêzerên xwe nameyek vekirî ji raya giştî re şand. Uludag, di nameyê de diyar kir ku dema ew hat gotibû "Ez hatim, ger ku şert û merc bên amadekirinê kurên min jî wê bên". Uludag, anî ziman ku piştî hate girtin û ew avêtin nava 4 dîwaran, hêviyên wê yên aştîyê jî hatin girtin û wiha got: "Serokwezîr Tayîp Erdogan gelek caran bang li dayikan dike. Lê daxwazên wan li ber çavan nagire. Dîsa Wezîrê Dadê Sadûllah Ergîn dibêje 'Xweziya venegeriyana û tevî pêvajoyê bibûna wê demê em jî dipirsin. Ger hun ji dil û samîmî ne, vayê em 10 kes girtî ne. Me berdîn û rê li pêşiya me vekin ku em karibin beşdarî pêvajoya aştîyê bibin."

Endama Koma Aştî û Çareseriya Demokratîk û dayika sê zarokan Elif Uludag, bi riya parêzerên xwe di derbarê gotinên serokwezîr Erdogan, ên li hemberî dayikan kiribû nameyek vekirî şand. Uludag, bang li Erdogan kir û wiha got: "Em 2 dayik di nava komê de bûn. Disa Koma Mexmûrê jî hemû ji dayik û zarokan pêk dihat. Hemû mexdûrên şer bûn. Me bi salan gelek zor û zehmetî kişand. Wê demê dê bipirsin "Te çima nexwest dengê van dayikan bibihîzî?" Tu dibêji 'xweziya venegeriyana Mexmûrê.' Ger ku tu ji dil bî wê demê 10 kesên niha girtî beşdarî pêvajoyê bike.

Endama Koma Aştî û Çareseriya Demokratîk Elif Uludag diyar kir ku di nava vê pergalê de dayikbûnê karekî pir zahmet e û wiha got: "Ez piştê fêrî nasnameya xwe ya kurdîtiyê bûm. Temenê min 15 salî bû hêj min nizanibû ez Kurd im. Zarokatiya min bi nezanebûnê derbas bû. Min xwe û nasnameya xwe nas nedikir. Dibêjin kesayetiya mirovan di zarokatiyê de dibije. Lê ya min ne wisa bû. Ez ji xwe dûr ketibûm. Piştê ez kurdîtiya xwe ji kesekî Tirk Hakî Karer fêr bûm. Hê jî çand, ziman û nasname tên înkâr kirin. Lê min beriya sala 1980'ê ji hevalekî xwe yê Tirk kurdîtiya xwe nas kir."

Uludag, di dirêjahiya nameya xwe de bal kişand ser zor û zahmetiyê dayikan û wiha lê zêde kir: "Dema ez bûm dayik min got, 'ez vê êşê bi zarokên xwe nadin jiyandin. Min got ez ê nasname, çand, ziman û cewherê wan bi wan bidin naskirin. Min got ez ê berpirsiyariya xwe ya dayikiyê bi cih bînim. Min sond xwaribû. Lê mixabin piştê re min dît ku ev yek pir dijwar e. Piştî ez ketim nava têkoşînê min fêr kir ku tenê bi welidandinê mirov nikare bibe dayik. Ez dereng fêr bûm ku di nava van şert û mercan de, di nava vê pêvajoyê de welidandinê sûc e. Min ji xwe re got 'madem tiştêkî ku ez bidim wan tune, min çima ew anîn dinyayê?' Bê guman ti tişt bi qasî mirov giyanê bide mirovan pîroztir tune, lê di pêvajoya ku giyanê li mirovan bikin jehr wê demê ew giyan bê wate dimîne. Dayikbûnê tişteke pîroz e, lê ez li dayikbûnê poşman kirim. Ji bo wekî dayikekê ez tiştên herî baş û xweş bidim zarokên xwe min mirin jî da ber çavên xwe. Min xwest ez rûmet û azadiyê bidim wan. Lê kesên li ser xwîn û şer rantê dikan, hemû cîhan zivîrandin qada şer. Ez jî, weke dayikekê, min xwest di nava cîhana şer de li azadiyê geriyam û ji bo zarokên xwe ketim nava têkoşîna edalet, wekhevî û aştîyê. Tiştê ku min ji bo xwe xwest, min ji bo hevalên xwe jî xwest. Ez her tim li heq û edaletê geriyam."

Dema ez li vê pêvajoyê dinerim dilê min diêşe. "Erdogan behsa Dayika Sakîne kir. Got 'Êşa hemû dayikan yek e' Wê demê pêvajoya hatina me anî bîra min. Birêz Erdogan wê demê tiştên xweş digot. Digot 'Bila rondikên çavan rawestin', 'Bila êdî dayik negirîn' 'We di şer de qet zarokên xwe winda kirin?', 'Em neçar in pirsgerêka Kurd çareser bikin'. Wê demê em pir kêfxweş û bi hevî bûn. Min xwe weke dayikekê pêşniyazê Koma Aştîyê kir. Min got bila kedek min jî tevî çareseriyê bibe. Belkî şer bi dawî bibe û tarî ronî bibe û belkî tavên aştî ji nûve şîn bibe. Min got bila li şûna êş û şîne şahî pêk bînin û bila êdî ev êş bi dawî bibin û dayik negirîn. Min got dibe ku aştî pêk bê zarokên min jî bigêjin aramiyê û min di nava Koma Aştîyê de cih girt.

Uludag, bang li Erdogan jî kir û wiha berdewam kir: "Erdogan bang li dayikan dike û dibêje êşe hemû

dayikan yek e. Em ji komê 2 dayik bûn. Dîsa bavekî ku zarokê xwe yê yek salî hiştibû û hatibû çiyê hebû. Dîsa koma Mexmûrê jî hemû ji dayik û zarokan pêk dihat. Hemû mexdûrên şer bûn. Wê demê ma dê nepirsin 'Te çima dengê van dayik û bavan nebihîst? Ma dê nepirsin vana ji ber ku şert û mercên jiyânê li Tirkîyeyê nedîtin vegeyriyan Mexmûrê. Ez wekî dayikekê ji Erdogan re wiha dibêjim: "Ger ku tu bi rastî ji dil û samîmî be. Ger ku tu dixwazî wekî kesek aştîxwaz têkevî nava rûpelên dîrokê, wê demê tu çawa nêzîkî gelê cihanê û yên din dibî wisa nêzîkî gelê Kurd û dayikên Kurd jî bibe. Em bi hev re dawî li vî şeri bînin Ez jî wekî dayikekê de piştgiriyê bidim."

Uludag, di dawîya nameya xwe de bang li Wezîrê Dadê Sadullah Ergin jî kir û xwest samîmî tev bigere. Uludag wiha dawî li nameya xwe anî: "Hun dibêjin 'Xwezî venegeriyana Mexmûrê. Xwezî beşdarî pêvajoyê bibûna. Wê demê ez jî ji we dipirsim. Ger ku hun ji dil bin û samîmî bin vayê em 10 kes niha girtî ne û rê li pêşiya me veke ku em karibin piştgiriyê bidin pevojoyê. Êdî em poşman nebin. Her ku hun rê li pêşiya me vekin em jî wekî 10 endamên Koma Aştîyê de piştgiriyê bidin pêvajoya aştîyê. Lê ez bawer nakim hun samîmî bin. Hun vê yekê ji bo hîlbijartine bikar tînin. Ger ku hun destê xwe deynin ser wijdanê xwe û durist tev bigerin em ê karibin bi hev re aştîyê bînin vî welatî."

KONFERANSA NETEWI YA JINÊN KURD

Gruba Hewldanê Ya Jinên Kurd

"Konferansa Jinên Kurd" a bi navê "di pêşvebirina demokrasîyê de rista jinan" di 24-25'ê Nîsanê de li Amedê bi pêşengîya Tevgera Jinên Azad û Demokratîk (TJAD/DOKH) hat lidarxistin. Di encama konferansê de biryarên gelek girîng hatin girtin. Ji bo yekitiya Kurdan ev konferansa jinên Kurd bû gaveke dîrokî ya destpêkê..

Ji her çar parçeyên Kurdistanê, ji Rusya û ji dîasporayê bi qasî sed û pêncî delegeyan ev konferansa dîrokî pêk hat. Armanca herî girîng ya vê konferansê ew bû ku jinên Kurd di destpêkê de di nav xwe de bingeha yekitiya xwe bihonin û paşê jî ji bo jinên Rojhilata Navîn bikevin nav hewldanan.

Di konferansê de jinan bi giranî ev biryar û tesbîtên li jêr kirin:

"-Şîdeta li hember jinan û binpêkirina gelek mafan li ser erdnîgariya Kurdistan û cihanê bi her awayî didome....

-Jin rûxandinên ku di encama şer û pevçûnan de derketine holê, hem li ser bedena xwe, hem li ser erdnîgariya xwe û hem jî li ser gelê xwe dijîn. Ji ber ku têkoşîna jinan a azadiyê, tenê têkoşîna rizgarkirina zayendî nîn e, di heman demê de demokratîkkirina di welatên ku lê dijîn de têkoşîna aştîyê birûmet,

rêzdariya ji bo maf û azadiyan, ji bo qebûlkirina nasnameya cins û neteweya xwe, mecbûr dimînin piştgiriyê bidin hev û terûbeyên xwe parvebikin.

-Careke din jin ê zewacên bi zorê, berdêlê, tunehesibandina jinan, kuştinên li ser navê "namûs" û recmê bibînin û tecrûbeyên xwe yên di vê têkoşîna de bi sekneke hevpar, bi hev re par ve bikin.

- Dîsa jin xwedî bersîveke hevpar a li dijî red, înkarkirin û tunehesibandina nasname, ziman û çanda xwe ne jî. Di Rojhilata Navîn de cudahî wek dewlemendiyê nayê dîtin, berevajî wê, tim bi feraseta dewletan a mêrî, milîtarîst û zordestiyê "tunekirinê" esas digire. Jin ê li hember vê yekê jî hêza xwe bigihînin hev û têkoşîna xwe bidomînin."

Di encamnameya konferansê de biryara "Gruba Hewldanê Ya Jinên Kurd" jî hat wergirtin. Li gor tespîtan pêşniyarên wê rojê grub ê jî 17 kesan pêk bihata. Lê li ser hewcedariyê hejmar derket 22 kesan û grubê civîna xwe ya yekemîn di 18-19'ê Îlona 2010'an de li bajarê Duhokê pêk anî. Bi nîqaş û guftuguhên ku du rojan berdewamkirin, li ser kêşeyên neteweyî û pirsgrîken zayendî yên jinê hat rawestandin.

Di encama vê xebatê de jî Gruba Hewldanê gihîşt van biryarên li jêr:

-Ev grup ji bo ku aştîyê mayînde li Kurdistanê pêk bê, dê çî bikeve ser milê wê bi cih bîne. Xuyaye ku li cihanê di hemû şeran de zirara herî mezin jinan dîtiye û dibînin jî. Jinên Kurd jî weke hemû jinên cihanê, di avakirina aştîyê domdar a li tevahiya Kurdistanê de wê rola xwe ya dîrokî bilîze. Li ser vê esasê pirsgrîka Kurd bi awayê aştîyane û demokratîk bê çareserkirin biryara şerê ku li Kurdistanê didome bê rawestantandin, kar û xebatan bike daye.. (Li ser vê esasê ji Serokomarê Tirkîyeyê Birêz Abdullah Gul re, ji Neteyên Yekbûyî re, ji Serokatiya Konferansa Îslamî re û ji KCK'ê re biryara nivîsandina nameyan hat dayin.

- Ji bo ku Konferansa Neteweyî ya Kurd bi lezgîniyê bigere, ev grup ê kar û xebatan xwe yên serlêdana hemû partiyên siyasî û tevgerên cûda yên li Kurdistan û seranserê cihanê bidomîne.

-Her wiha Gruba Hewldanê ji bo çareserkirina pirsgrîkên neteweyî, tekoşîna azadiya zayendî û tundiya li ser jinê kar û xebatên ku tên kirin hemû di navendekê de bên plankirin û şopandin, biryara avakirina "Navenda Jinê" da.

GRUBA HEWLDANÊ YA JINÊN KURD

Leyla ZANA, Xwediya Xeleta Sakharov; **Narmîn OSMAN**, Wezîra Karên Hawirdorê ya Parlemantoya Îraqê; **Ala TALABANÎ**, Parlementera YNK'ê Parlemantoya Îraqê; **Şîrîn AMEDÎ**, Sefîra Aştiyê ya Neteweyên Yekbûyî ya Herêma Federe ya Kurdistanê Îraqê; **Dr. Kajal RAHMANÎ**, Zanîngeha Harvardê; **Fatma KURTULAN**, Parlementera Wanê ya BDP; **Amine ZIKRÎ**, Parlementera PDK'ê ya Parlemantoya Herêma Federe ya Kurdistanê; **Feleknas UCA**, Parlementera berê ya Parlemantoya Ewrûpayê; **Nasik TOFÎK**, Parlementera Partiya Yek-Girtî Îslamî ya Parlemantoya Herêma Federe ya Kurdistanê; **Sabri BAHMANY**, Endama Rêveberiya Komala PSDK; **Sayran ABDULLAH**, Bepirsa Jinan a Gruba Goran - Parlemantoya Herêma Federe ya Kurdistanê; **Yuksel AVŞAR**, Alîkara Serokê Giştî yê KADEP'ê; **Zozan EKMEN**, Civaknas - Temsîlkara HAKPAR; **Çağlar DEMİREL**, Şaredara Dêrikê; **Hanife HEBU**, Aktivîsta Mafên Jinan; **Mulkiye BİRTANE**, Nivîskar; **Gul KIZILTAŞ**, Aktivîsta Mafên Jinan; **Ayşeğül DOĞAN**, Rojnamevan; **Reyhan YALÇINDAG**, Parêzer-Parêzvana Mafên Mirovan; **Necibe OMER**, Aktivîsta Mafên Mirovan; **Şîno Abdûlmeccit REŞİD**, Nunera Hizbî Şîu.

biyareke qenc bidin ku êdî konferansa neteweyî zêdetir neyê taloqkirin. Pêwîst e di demek diyarkirî û zû de konferansa neteweyî bê lidarxistin. Wekî jinên Kurd her çend pirsgrîkên me yên cuda jî hebin, lê dîsa jin li her çar parçeyên Kurdistanê hatin cem hev. Pêwîst e zilam û partiyên siyasî jî pêngaveke wiha biavêjin û konferansa neteweyî li dar bixin."

Talabanî, diyar kir ku gelê Kurd aştîxwaz e û ti deman şer nexwestiye û wiha dewam kir: "Dîrok şahide ku gelê Kurd ti caran axa kesê dagir nekiriye û Kurd ji bo xweparastinê çek bi kar anîye." Ala Talabanî xwest ku her kes erka xwe bi cih bîne da ku Tirkîye jî bersiveke erênî bide bêçalaktiya KCK'ê û dewlet jî agirbestê îlan bike."

Nasik Tofîq: Ligel cudahiyan jî divê Kurd konferansa xwe saz bikin

Parlementera Yekgirtûyî Îslamî Kurdistan a Herêma Kurdistanê Nasik Tofîq jî li ser girîngiya konferansa neteweyî sekinî û wiha got: "Astengiyan rê li ber pêkanîna konferansa neteweyî girtiye. Kurd li her parçeyê Kurdistanê xwedî taybetmendiyên cuda ne. Mînak; her çend başûrê Kurdistanê xwedî statûyeke siyasî be jî dîsa gelek pirsgrîk di navbera Herêma Kurdistan û Bexdayê de hene û nehatine çareserkirin." Tofîq diyar kir ku ev nayê vê watayê ku em çavê xwe li parçeyên din bigirin û got Kurdan hewcedarî bi rêxistineke berfireh heye û wiha lê zêde kir: "Her wekî Rêxistina Cemaeta Erebi, lazim e rêxistineke me Kurdan jî hebe ku hemû Kurdên cîhanê bigire nav xwe û biryarên siyasî û stratejîk bide." Tofîq da zanîn ku lazim e di zûtirîn demê de konferansa neteweyî ya Kurd bê lidarxistin.

Seyran Abdûla: Bo konferansê zext bidin partiyên

Ji Tevgera Goran Seyran Abdûla jî der barê xebatên amadekariya 2'emîn Konferansa Jinan de agahî dan û wiha axivî: "Di civîna amadekariya Konferansa 2'mîn a Jinan de em li ser dû xalên sereke sekinîn. A yekemîn girêdayî jinan û sazkirina Konferansa Duyemîn a Jinan

HEYETA JINÊN KURD LI KURDISTANÊ

Jinên Kurd ên ji Tirkîyeyê li Duhokê yekemîn civîna xwe pêk anî

Jinên Kurd ên li Hêrama Kurdistanê Federal hatin cem hev, li Navenda Ronakbîriya Zanîngeha Duhokê civîna çapameniyê li dar xistin.

Di civîna çapameniyê ku rastî eleqeyek mezin hat de, Endama Koma Teşebûsa Konferansa Jinên Kurd û Parlemantoya Îraqê Ala Talabanî, diyar kir ku jinên Kurd amadekariya 2'yemîn Konferansa Jinên Kurd dikin.

Ala Talabanî: Hewce ye di zûtirîn demê de Konferansa Neteweyî pêk bê

Parlementer û endamên partiyên Herêma Kurdistanê yên jin ji bo amadekariya 2'yemîn Konferansa Jinên Kurd a li Herêma Kurdistanê Federal pêk bê, hatin cem hev.

Parlemantoya Kurd a YNK'ê û Endama Parlemantoya Bexdayê Ala Talabanî, diyar kir ku pêwîst e di demek zû de konferansa neteweyî bê sazkirin. Pêwîst e tevgerên siyasî yên Kurd bigihijin wê astê ku

bû. Ya duyemîn jî me giftûgo li ser pêwîstiya pêkanîna konferanseke neteweyî kir. Lazim e em li ser hemû partiyan zextan çêkin, da ku di zûtirîn demê de pêk bê. Her wiha pêwîst e her yek ji me jî li ser partiyên xwe zextan bikin da ku amadekariyên konferansa neteweyî dest pê bikin."

Reyhan Yalçındag: Ji bo konferansa neteweyî ya Kurd bila her kes çalak be

Endamên Koma Hewildanê û aktîvîsta mafên mirovan Prz. Reyhan Yalçındag, der barê têkiliyan agahî da û diyar kir ku jinên ku Kurd heta bigijin azadiya xwe û mafên xwe yê çandî û neteweyî pêkbînin dê têkoşîna xwe bidomînin. Yalçındag, diyar kir ku wan bang li hemû jinên cîhanê kirine û wiha axivî: "Me encamnayeke li ser hejmarê benda NY'ê ya 1625'an, ku jin ji bo çareserkirina pevçûnên çekdariyê roleke aktîf bistîne, serarast dike ji rayedarên NY'ê yê Hewlerê re pêşkêş kir. Me bang li raya giştî ya cîhanê, derdorên aştxwaz û demokratîk kir. Me der barê pevçûnên li erdnîgariya Îran û Tirkiyeyê de ji bo ku rewşa bêpevçûnî pêk bê, pirsgirêka Kurd bi riyên aştiyane û demokratîk çareser bibe, ghiştina Kurdan a mafên mirovan ên bingehîn, bang li her kesî kir." Yalçındag, da zanî ku wan ji Serokomar Abdullah Gul re name şandîye û wiha pê de çû: "Me ji Tirkiyeyê xwest ku biryara bêçalakiyê bidomîne û ji rayedaran jî xwest ku operasyon bî rawestandî. Me xwest gavên lezginî bî avêtin. Her wiha mafên bingehîn di makezagonê de cih bigire. Dema ku em li vir aliyekî ku be bang kirî KCK biryara dirêjkirina bêçalakiyê da. Ev biryar hêvîya me ya ji bo aştiyê zêde kir. Divê ev biryara bê çalakiyê bê bersivandin."

Yalçındag, derbirî ku heta aştiyê mayînde pêk bê ew dê têkoşîna xwe pêş bixin. Yalçındag, wiha dirêjî da axaftina xwe: "Dema em hatin vir li Colemêrgê li hemberî mirovên sivil qetlîamek pêk hat. Dîsa di roja arefeyê de operasyonê hate lidarxistin û 10 gerîla jiyana xwe ji dest da. Ev pirsgirêk didome , em wekî jinên Kurd ku di van pevçûn û şeran de herî zêde zerarê dibînin ji bo ku aştiyê mayînde pêk bê, em dê têkoşîna xwe ya aştiyê bilintir bikin." Yalçındag, balkişand ku wan herî zêde li ser Konferansa Netewî ya Kurd têkiliyên xwe pêş xistine. Yalçındag, wiha axivî: "Em di vê konferansa ku pêk tê de rolekî aktîf digirin û xebatên xwe dimeşînin. Li vir em bi hemû derdorên ku di parlamentoyê de cih digire, hatin ba hev. Em hatin ba nûnerên partiyên siyasî, aktorên siyasî. Em wekî jin bi biryarî ku ev bêdadî û bêwekhevî rabe."

Zozan Ekmen: 'Ji bo me nasnameya jin û neteweyî yek e'

Endama Hewildanê û ya HAKPAR'ê Zozan Ekmen jî diyar kir ku jinan di konferansa jinan a Amedê de banga

Konferansa Netewî ya Kurd kiriye û wiha axivî: "Di van civînan de me li ser vê mijarê biryar girt. Li çar perçeyên Kurdistanê û Ewrûpayê xebatên lobî dê bimeşînin. Bi taybetî me ev peyama da. Me hemû cudahiyan xwe yê siyasî, ramanî, mezhebî dan aliyekê nasnameya xwe jin û ya neteweyî yekgirt. Li ser vê yekê têkiliyên me baş diçin. Difikirim ku em ji bo hemû Kurdan mimkune. Ji ber vê yekê ev civîna jinan û ev hewildana girîngin. Ev civîna ji bo konferansa netewî bangeke û hêvî dikim ku tu kes guhê xwe ji vê yekê negire."

Endamên Hewildana Jinên Kurd bi Barzanî re hatin cem hev

Endamên Hewildana Jinên Kurd, bi Serokê Herema Federal a Kurdistanê Mesût Barzanî re hatin cem hev. Heyet piştî Barzanî bi Serokê Hikumê Berhem Salih re jî hevdîtinek pêkanî.

Barzanî di hevdîtîna de diyar kir ku ji ber hatina heyetê ya heremê gelek kêfxweş bûye. Hate diyar kirin ku di hevdîtîna ku ji çapemeniyê re girtî domkiriye de mijarên wekî konferansa jinên Kurd, rola jinan ya aştiyê û birayra bêçalakiyê ya KCK'ê hatiye nîqaşkirin.

Li gorî agahiyên hatine bidestxistin, Barzanî ji endamên komê re gotiye ku, wan kerekî ku hetanî niha zilaman nekariye bikin, pêkanîna û wiha gotiye "Dê bi pêşengiya we lidarxistina konferansa neteweyî hêsantir bibe." Barzanî diyar kir ku vê xebata jinan ji bo welatên din yê Kurd lê dijîn jî bûye morelekî mezin û got, "Ev xebate moreleke mezin dide me hemû Kurdan." Barzanî ji jinan xwest ku beyî cudahî biçin cem hemû partiyan. Barzanî di hevdîtîna de da zanî ku tekane daxwaza Kurdan aştiyê û got ku pirsgirêka wan ne gelên tirk, fars an jî ereb e.

Heyata Hewildana Jinên Kurd, piştî hevdîna bi Barzanî re, bi Serokê Hikumeta Heremê Berhem Salih re jî hatin cem hev û heman mijar bi wî re jî nîqaş kirin. Heyeta jinan êvarî jî dê tevli xwarina Salik ku ji bo şerefa wan daye, bibin.

Endamên Hewildana Jinên Kurd, tevî panela saziyên sivil bûn.

50 nûnerên saziyên sivil tevî panela ku di çarçoveya Roja Aştiya Cîhanê ya Neteweyên Yekbûyî de hatî lidarxistin bûn. Parlamentera berê ya DEP'ê Leyla Zana di panelê de axivî. Zana di axaftina xwe de bal kişand ser hewildanên xwe û got ku divê her kes berpirsiyariya xwe bicîhbîne. Her wiha Zana destnîşan kir ku amadekariyên 2'yemîn Konferansa Jinên Kurd tê kirin û bi wê armancê hemû nûnerên saziyên sivil re hevdîtînan pêktînin. Zana di dawîya axaftina xwe de da zanî ku divê her kes ji bo yekîtiya Kurd û aştiyê xebatan bikin.

BI TÊKOŞÎNEKE HEVPAR EM DIKARIN AZADIYÊ BI DEST BIXIN!

Koma Jinan Bilind- KJB

Di sala 1910an de duyemîn Konferansa Jinê ya Navneteweyî hate lidarxistin û bi pêşniyaza Clara Zetkîn 8ê Adarê weke Roja Jinên Kedkar ên Cîhanê hate qebûlkirin. Ji wê rojê heta niha sed sal derbasbûn. Di salvegera sedî de em rûmeta jinbûyîna û wateya wê, kesên ku di têkoşîna azadiyê de dijîn û dijînin hemû jinan silav dikin.

Di 8ê Adara sala 1857an de 129 jinên karker ji bo rojekê 8 saet kar kirin û di vê çalakiyê de hatin qetilkirin. Ji bo bîranîna van jinan ev dîrok hate hîlbijartin. Lê jinên ku ji bo azadiya jinan têdikoşin dizanin ku beriya vê demê jî bi hezaran sal in ku berxwedana jinan heye. Ji pênc hezar sal heta niha jinan dev ji berxwedana xwe bernedaye. Bedêla vê jî li gorî dem û erdnîgariya ku tê de dijîn bi gelekî jî dan. Li Ewrûpayê bi sedan salane ku jin tîna şewitandin. Li Rojhilata Navîn û gelek deveran jin weke namûs hate dîtin. Dema ku jinan îsyar dikir jî dihatin kevirandin û qetilkirin. Dema ku dengê wan bû raman weke Gougosa li Olympê şandin giyotînê. Dema ku veguherîn nasnameya azadiya gelekî weke Leyla Qasim hatin dardekirin. Di tevahiya hemû dayîkan de gelek keser û fedekarî pêk hat. Lê jinên ku nebûn mahkûmên sîstemê, li ser navê mirovahiyê berxwedanên bêhempa pêş xistin. Di salvegera sedemîn de em van jinan hemûyan bibîr tînin. Girêdana me ya ji bo wan pêwîste ku em vê berxwedanê bêtir pêş de bibin û bi serkeftinê tacîdar bikin.

Di dîrokê de gelek jin di nava civakê de ji ber cinsiyeta xwe ne rehet bûn. Gelek jinan rexnedayîna vê yekê di şert û mercê ku tê de dijî de da. Ya herî girîng ev e, sîstema ku li ser koledariya jinê hatiye avakirin, bi berxwedaniya jinan û fedekariya wan ev civak ji holê ranebûyê. Bi ked û bedelên mezin hebûna me

afirandin. Têkoşîna ku li ser navê azadî û civakê tê dayîn vala neçûye. Îro gelek tecrûbe, mîras û zanyarî ji bo me maye. Em weke tevgerên jinan yê ku ji bo azadiya jinan têdikoşin bawer dikin ku di vê sedsala dawî de em ê dîrokê watedar bikin.

Em îro hemû dizanin ku li tevahiya cîhanê mirovahî di rewşeke nebaş de ye. Ji dema ku 8ê Adarê Roja Jinê ya Cîhanê hatiye îlan kirin heta niha du şerên mezin ên cîhanê pêk hatin. Gelên Cîhanê faşîzm, nijadperestî, olperstî û gelek keser jiya. Di vî alî de herî gelek jî dayîk bi zarokên xwe re jiyayan. Modernîteya Kapîtalîst bi destê Lîberalîzmê gelek pîrsgirêk ji mirovahiyê re nîşan da. Ev pîrsgirêk hê jî dewam dikin.

Di roja me ya îro de pîrbûna nifûsê, kêmbûna çavkaniyên xwezayî, guherîna demsalan, bêwatebûna jiyânê, çekên nukleer, desthilatdarî, jinên ku weke pîrekan tê dîtin, li şûna exlaqê çanda tecawizê û bi dawîbûna polîtîkayan gelek pîrsgirêk asta tevgera azadiya jinê jî derdixê holê.

Di sedsala dawî de rêxistinbûyîna jinan hê bêtir bi serkeftiyê û bi zanyarî tevdigere. Em weke tevgerên jinan divê bi vê sedsalê re bi hêzeke mezin rû bi rû bimînin. Em dizanin ku ligel ewqas zext û zor têkoşîna azadiya jinê û mirovahiyê hinekî zahmet e. Her gava ku em davêjin ji aliyê sîstemê ve tê pûç kirin û bê wate tê hiştin. Lê tevî vê yekê jî ti şensê me yê din tineye. Divê em bi vê sîstemê re rû bi rû bimînin. Dema em vê yekê bikin divê em vê sîstema ku jinê afirandiye çareser bikin û pêş jinan bikin. Zilamî û civaka desthilatdariya zilaman jinan ji holê rakirine. Heta niha ku ev çareserî pêk nehatiye ew jî ji ber zext û zora sîstemê ye. Lewra jin bênefes hatiye hiştin. Mirov nikare bûyereke civakî bi serê xwe binirxîne. Ji bo ku hun avabûna civakê ji serî heta binî lêkolîn bikin nêrîna jinê jî girînge. Dema ku nirxandinên li ser jinê were kirin pêwîste jin weke perçeyek sîstemê were dîtin. Em weke jin dema dîroka xwe dinirxînin em dizanin ku taybetmendiya sîstemê ya civakê jî dinirxînin.

Em dizanin ku rexnedayînen tevgera azadiyê ya jinan me tîr nakin. Divê em bêtir berê xwe bidin dîroka modernîteyê. Lewra jin bi statûya xwe di nava civakê de nayê dîtin. Ev jî ji ber zehniyeta modernîteya zilaman tê. Jin di tariyê de hatiye hiştin û nasnameya wê bi koledariyê hatiye naskirin. Ev yek bi desthilatdariya dewletê ve girêdayîye. Bi zextên gelek mezin ev yek rewa hatiye dîtin. Divê ev yek ji aliyê jinan ve were çareser kirin û rexnedayîneke xurt ji aliyê jinan were kirin. Heta ku em jinê fêmnekin em nikarin civakê rast bidin naskirin. Ji bo jinan navên xerab tê bikaranîn û ev yek jî ji aliyê zilaman û bi berpirsiyariya wan pêk tê. Divê em vê yekê çareser bikin.

Sîstema Kapîtalîst bi komkûjiyên jinan xwe vedişêre û bi şiddetê xwe li ser piyan digire. Vê yekê jî bi amûrên weke makyajê bikartîne. Divê em nekevin xefka vê

azadiya sextekar. Rûmeta jinê nîrxên jiyana komûnal nîşan dide û divê li ser vê yekê em rexnedayîne xwe bidin. Divê em rastiya ku zilam jinê afirandiyê derbas bikin. Bi hezar salane ku bi komplo û lîstikên xerab jin hatiye perçiqandin.

Ji ber vê yekê divê em eynikê ji dîroka xwe ya taybet re bigirin û wisa di bîra xwe de bihêlin. Dema em salvegera sedemîn bi wate dikin belkî jî ji bo ku dîroka me ya di tariyê de maye em ronî bikin, em pirsan ji xwe bikin. Ewqas bedel hate dayîn û çima hê jî em bi zextan re rû bi rû ne? Çima em trajediya herî mezin a mirovahiyê dijîn?

Çima di bingeha komkujiyên xweza û civakê de koledariya me heye? Çima ji bo ku em van derbas bikin hêza xwe nîşan nadin? Me hindikî şer nekir. Me hindikî ked neda. Em hindikî neqheherîn û nehatin qetilkirin. Di sedsala dawî de ji bo ku pirsgirêka jinê çareser bibe me hindikî nenivîsand û nefikirî. Di nava civakê de jî ji bo jinê lêpîrsîn hate destpêkirin. Lê pirsgirêka me yî herî mezin ewe ku rastiya me yî qetilkirinê ne sekinî û ne jî kêmbû.

Dîroka Koledariya Jinê û Têkoşîna wê ya ku ji vê Koledariyê Rizgar bibe hê nehatiye nivîsandin

Jin, nizane ka wê, çi, li kuderê û çawa wenda kiriye. Ji ber vê yekê bi kêmasiyan derketina rê aliyê azadiya me nîvco hişt. Dema ku em dîroka azadiya xwe rastî nenivîsîn, em nagihîjin jiyaneke azad. Di dîroka mirovahiyê de nakokiyên ku li ser jinê derketine holê û rastiya îro divê em ji nûve lêkolîn bikin. Tevgerên Feminîst jî bi vê kêmasiyê tevdişeriyên û wisa derketin rê. Ji ber vê yekê her çiqas dema ku jin bi ked û fedekariyê mezin xwe nîşan didin jî rastiya dîrokê jinê di tariyê de maye û desthilatdariya zilaman li ser jinê xwe bikaraniye. Me jî bi bîrdoziyê mezin bersiva vê yekê neda.

Weke tevgerên jinan me xeyal û felsefeyên Modernîteya Kapîtalîst derbas nekiriye. Hem ji aliyê zihnî û hem ji aliyê bîrdozî ve me li dijî bingeha modernîteya kapîtalîst alternatîfek neafirandiyê. Tevgerên ku li ser navê azadiya jinê derketin rê desthilatdariya zilaman nîrxandin lê tiştên ku modernîteya kapîtalîst bi serê jinê de anîne ewqas nenîrxandin. Ew jî ji ber ku di nava hev de negirtine dest.

Di encam de hem ji aliyê bîrdozî hem ji aliyê zihnî ve me alternatîfek neafirand. Jinan, koledariya ku li ser zîhnîyet, hest û bedena jinê hatiye avakirin derbas nekir. Felsefeya ku wê ji holê rake jî pêş nexistin.

Tevgerê Civakî ku xwe li Azadiya Jinê ranegire nikare biserkeve.

Tevgerên Netewî yên ku li ser navê Sosyalîzmê derketin rê, ji ber nêzîkatiya wan ên li hemberî jinê bi serneketin. Di sedsala 20. de tevgerên ku li ser navê

azadî û civakê derketin rê jî ji ber nêzîkatiyên wan ên li hemberî azadiya jinê civakek azad ava nekirin.

Dema ku ev rastî ji aliyê tevgerên jinan ve baş hatiba nîrxandin wê ev wendakirin dubare nebûyana. Careke din derket holê, ku azadiya jinê azadiya civakê nîşan dide. Encamek din jî eve, dema ku ji aliyê tevgerên jinan ve pirsgirêka jinê bi pirsgirêkên civakî neyê nîrxandin û bi rêxistinên demokratîk re tevnegerin wê wenda bikin.

Pirsgirêka Azadiya Jinê bi Riyên Hiqûqî nayê Çareser kirin

Di destpêka tevgerên Jinan de ji bo hiqûqê têkoşîn hate dayîn. Ev têkoşîn ji bo ku pirsgirêkê têxin rojevê û nîqaş bikin girîng bû. Ev yek bi piranî bi serket. Lê em dibînin ku ji bo çareserkirina pirsgirêkê şoreşeke mezin û guhertinek nehat kirin. Lewra pirsgirêka azadiya jinê ne tenê bi hiqûqê sînor kiriye. Dema em li dîroka jinê dinêrin bûyereke civakî ye. Tiştên ku di hiqûqê de hatine kirin jî tenê di fermiyetê de cihê xwe digire.

Nêrîna Jinê ya Polîtîkayê divê ji Nêrîna Zilamtiyê were Rizgar kirin

Pirsgirêkên ku em di têkoşîna azadiya jinê de dijîn ew e, ku em tecrûbeyên xwe li qada polîtîkayê bikar naynin. Belkî jî em li şêklê polîtîkaya zilamtiyê dinêrin û dibêjin ev karê zilaman e. Têkoşîna Azadiyê, divê polîtîkayeke xwezayî û bi ehlaqî tevbigere. Ji bo serkeftinê jî em di vê baweriyê de ne. Di sedsala derbasbûyî de em weke tevgera jinan me polîtîkaya azadiya neafirand. Li ser navê nîrxên jinê me çanda siyasetê avanekir.

Em çi bikin?

Pirsgirêkên ku em dijîn, tecrûbeyên ku me bi dest xistiye û mîraseke bi hêz ku ji me re maye divê em bi têkoşîneke mezin çareseriyê biafirînin. Lewra her çiqas ku tesîra jinan li ser civakê kêmbûye jî, ji nîrxên xwe yên komunal dîr neketiye. Her ku zextên li ser jinê derdikeve holê pirsgirêka jinan dibe aloziyek. Çareseriyê pirsgirêka jinê, civakê çareser dike, civak jî wê sîstemê çareser bike. Di her aloziyê de şensê guhertinê heye. Gavên ku ji bo azadiyê jinê were avêtin wê ronahiyekê bi xwe re bîne.

Ji ber vê yekê em dibêjin ji aloziyên rojane azadiya jinê dikare bi serkeve û tiştên ku em dikarin bikin weke pêşniyaz me li jêrê nivîsiye:

Zanîna qezenckirina di warê ramanî de, afirandina zihniyeta jina azad e

Berî hertiştî em difikirin ku divê azadî wisa berfireh bibe ku karibe bersivê bide pirsgirêkên me tesbît kirine û buhranên ku di nava civakê de xwe didin der. Ji bo vê yekê bi pênaseke felsefî û îdelojîk a ku karibe xwe ji

giyana koletiyê rizgar bike pêdiviya me heye. Divê em serdestî û yekdestiya zilaman a li ser jinê ya modernîteya sermayedar di zihniyet, raman, çalakî û giyana xwe de hilweşînin. Em dikarin ji bo jinan û hemû mirovên bindest paradîgmaya xwe ya azadîxwaz biafirînin. Li dijî êrişên îdeolojîk ên pergala mîrsalarî divê bi awayekî tîkûz em bi îdeolojiya azadîxwaz a jinê tîbikoşin. Ji ber ku hemû tîkoşîn bi utopyayan destpê dikin û pêşî di qadên îdeolojîk û ramanî de tînen qezenckirin. Divê raman û hestên bi rêya teslîmîyetê li me tînen ferzkirin, em di warê îdeolojîk de tîk bibin. Bi xwespartina tecrubeyên zanistî û pêzanînen bi hezaran salan ên jinan ên ji bo pêkanîna civakîbûnê, divê em zihniyeta xwe biafirînin. Ji bo vê yekê bi hewldana ronakbîrî em dikarin kodên mîrsalarî û koletiya jinan deşîfre bikin û vê rewşê biguherînin..

Riya çareseriyê wê bi jin-nasiyê (Jinelojî) pêk were

Tîştê em pêşniyaz dikin, pêşxistina jin-nasiyê ye. Jin-nasî dikare pîrsgirêkên bîngêhî ên mirovahiyê yê weke serjimarî, estetîk, sinc, aborî û hwd çareser bike.

Jin di pêkanîna sinc û estetîzma jiyane de xwedî roleke diyarker e. Ji bo nîrxandina pîvanên baş û xirab ên perwerdeya mirov, girîngiya jiyana aşîyê, xirabiya şer, mafdarî û edaletê û biryardayîna di van waran gişan de jin realîstir û berpirsiyartir tevdiqere, ev yek di xwezaya wê de heye.

Aborî hê ji destpêkê ve çalakiyê civakî ya jinê ye û tîde jin xwedî roleke sereke ye. Marksîzm jî di navê de ti îdeolojiyê heta niha mafê jinê radestî wê nekiriye. Aborî-polîtîka Marksîst jî ne kariye xwe ji tîgihîştina modernîteya sermayedar rizgar bike, wekî din, ji aliyê awira sinifî jî xwe ji nêrîna serdest a burjuwaziye xilas nekiriye. Wê jî ked û nîrxê bi tîkiliya karker û patron ve girêdaye, zemînen civakî yê pêvajoya hemû dîrokê îhmal kirine û di tarîtiyê de hiştine. Nîrx berhemeke dîrokî ya civakê ye. Bêyî keda belaş ên jinên ku afirînerên civakê ne, nîrxandin û analîzkirina dîrokê, zanîstên civakî û aboriyê, gelek tîst bi hêzên demokratîk û şoreşger ên civakê dane windakirin. Hêzên mîrsalarî yê şaristaniyan keda jinê heta dawî îsmîsmar kirine û ti nîrxa madî-manewî nedane keda wê. Ji bo her xebatê nîrxek hatiye desnîşankirin, lê belê ji bo ducaniyê ku keda herî giran e, ji bo mezinkirina zarokan û karûbarên malê û koletiya cînsî ya jinê ti nîrx nehatine dayîn.

Em jin berî hertiştî divê bi jihevixistin û rexnekirina teoriya ked-nîrxê destpê bikin û sincê civakî ji nûve li ser hîmê azadiyê saz bikin. Heta ku ev tîgihîştina li ser ked, xesp, înkâr, dizî û berxwarina jinê ji holê neyê rakirin, civakeke xwedî sinc jî ava nabe. Di aboriyê de heta ku ewçend karûbarên der-sincî hebin, divê em jî tîgihîştineke nû ya aboriyê û karûbarên li gorî wê bi pêş bixin. Ji ber vê yekê yek ji lingê bîngêhî e zanista

jinê, divê aborî be. Bi vê ve girêdayî, afirandina kooperetîfan weke aboriya alternatîf wê ji bo civakîbûna nû bibe xwedî roleke diyarker. Aboriya ku ji destê jinan hat standin û radestî bazirgan, tefecî, û rayedarên dewlet û desthilatdaran hat kirin, derbeyeke mezin li debara civakî xistiye.

Dema em li rêyên çareseriyê bigerin, em dikarin zanista jinê jî ji guftugoyê re vekin. Fenomena jinê ya ku me diyar dike, em nikarin bi destê sosyolojiya mîrsalarî û şaxên zanistî yê zayendgir ve berdî. Hem ji bo derxistina holê ya statuya jinê, hem ji bo pêşxistina teoriya pêwîst a tevna bername, rêxistin, û çalakiyên ji bo rizgarkirina jinê di rojevê de bicihkirina mijara zanista jinê karûbarekî pêwîst û lezgin e. Eger em vê yekê nekin, hewldanên li holê çiqas mezin bin jî, wê nikaribin ji wate û çarçoveya karûbarên lîberal ên jinan ên rihetkirina sîstema heyî, derkevin.

Ji bo zihniyeteke azad Akademiyên jinên azad

Em ancax bi sazîbûneke hişî ya sihî dikarin fam bikin ka mirovahî û jin çawa bi diyarde û tîgehên tî fetisandin û li ser vê yekê sîstema deshilatdar tî sazîkirin û domandin. Ji bo vê yekê jî, weke jin di serî de divê em di warên ronakbîrî yê teorîk de bi serkevin. Di rexnekirin û şikandina qalibên ku dest û zîmanê mîran ji me re çêkirine wêrektor tevbigerin û ramanên xwe yê alternatîf biafirînin. Ji bo vê yekê divê sazîyên jinan ava bikin û tîde nasnameya jinê derxin holê, bi nêrînen xwe bi awayekî rîkûpêktir jinan û tevahiya civakê agahdar û ronî bikin. Çi tîgeh û sazîyên ku jinan ji jinbûnê dûr xistine, divê em bi gişan re hesabê xwe bibînin û li dijî wan tîkoşîne geş bikin û ji bo vê jî xebatên ronakbîrî û yê akademîk ên ku jinan li xwezaya wan vegeînin pêwîst û acîl in.

Em jin divê hêviya xwe girînedin bi lêgerîna mafan li sazîyên zanistî, siyasî û hiqûqî yê fermî û nema wext wînda bikin bi hêviya bidestxistina wekhevîyên şekî; divê em ji bîr nekin ku çareseriyên pîrsgirêkên me di nava civakê bi xwe de ne. Helbet emê ti kozikên xwe yê ku bi tîkoşîneke dûrûdirêj bi dest xistine, bernedin. Lê belê emê tesbît bikin ka nîfteyên hişkegirêkên pîrsgirêkên me yê jiyânî li kuderê ne û ji bo çareseriyê wan zêdetir serê xwe biêşînin.

Zanîstên civakî jî di navê de emê karakterên zayendgir ên sazîyên zanistî li ber çavan bigirin û akademiyên siyasî û çandî yê karibin ji bo pêdiviyên civakê bibin bersiv saz bikin. Hemû tevgerên civakî yê dixwazin bi felsefeyê nû civakê veguherînin, li gorî şertên xwe di dîrokên nêz an jî dûr de dest bi avakirina sazîyan kirin. Di vê mijarê de tevgerên femînîst ji nivê duyem ê sedsala 20an a heta îro xwedî mîraseke dewlemend a ronakbîrî û zanistî ne. Li ser vê bîngêhê, em dikarin afirandinên baş ên civaka ronakbîr a demokratîk û azad ên dijberî modernîteya sermayedar

bineqînin û akademyên xwe li ser bingehke sihîtir saz bikin.

Krîzên civakî, siyasî, çandî, aborî û ekolojîk ên li tevahiya cîhanê rû didin, şoreşeke jinan ferz dikin. Ev şoreş wê bibe şoreşeke civakî. Şoreşeke civakî ya wisa jî sazîbûneke xurt a ronakbîrî û çandî ferz dike. Ango divê em hiş, ziman, awir, estetîk û sinceke jinê ya ku tesîrê li hemû cîhanê bike û bawerîya bi projeyên me yê çareseriyê zêde bike, biafirînin. Divê ev sazîbûnên jinan ên di mijara azadiya jinan de xwedî têkoşîn û hewldanên cidî û berdewam bin, hem li hundir hem jî li derve bi hev re di nava hevkarîyê de bin û tevna xwe bigihînin her derê. Di rewşa heyî de beş, enstîtu û kursiyên ji bo jinan ên li zanîngehan têra xwe hebin jî, li her derê cîhanê zanist, zanîngeh û dezgehên stratejîk di destê hêzên sermayedar û mêran de ne. Di vê rewşê de jî ne pir diyar e ku mirov nikare behsa hilberîna ramana serbixwe ya jinan bike.

Ji ber vê yekê divê em qebûl bikin ku em dereng jî mane di avakirina akademyên xweser ên jinan ên di çareserîya pirsgerêkên me û şoreşa me ya civakî de xwedî rolên girîng bin, û xebatên xwe jî bêderengî bidin destpêkirin.

Divê em karibin van akademyan di bin banê konfederasyonên asta gerdûnî de birêxistin bikin.

Ji çandên xwecîhî û akademyên herêmi-netewî li ser dilxwaziyê jî gelek kes dikarin di van akademyan de cih bigirin.

Saziyên em biafirînin, divê nebin teqlîdên ku sîstema bavkîsalariyê xurt dikin, lê belê bêhtir tiştên hêjayî azadkirina jinê hilberînin.

Divê rêzik, pergala û kargerîya van akademyan em li gorî pêdiviyên jinan destnîşan bikin, û ji bo cih awayên sazkirina wan diyar bikin û pêzanînen xwe bi hev re parve bikin, em dixwazin mijarê ji guftugoyan re jî vekin.

Di salvegera sedsaliya 8'ê Adarê de, weke pêwîstiya nîşandana dilsoziya xwe ya ji bo kesên di şertên dijwar de têkoşîna mafên jinan meşandine, û bêhejmar xebatên teorîk pêkanîne, em vê xebatê dinirxînin. Em vê xebatê weke silavdayîna li hemû kesên ku di tevahiya dîrokê de ji bo jinan û mirovahiyê berdêlên giran dane, binirxînin.

Rizgarkirina jinê ji rewşa neteweya mêtîngeh a herî

Me nekarî xwe rizgar bikin ji formasyona civakî û çandî ya ku temsîla modernîteya sermayedar dike. Ji ber ku me bi qasî pêwîst nekarî dest werdin van formasyon û zextên civakî û çandî yê ku ji fizîka me bigire heta hest, giyan û wergirên me yê civakî, her tiştên me dagir kirine, me hê jî ne xwe ne jî civak ji vê dojeha ku dor li mirovahiyê girtiye, rizgar nekiriye. Pergala heyî hê jî bi awayekî rojane li gorî pêwîstiyên

mêran şekil dide jinê. Ev pergala çî mêr çî jî jin herkesê dike hevparên sûcê xwe.

Krîz û buhranên civakî gelek caran bigihîjin asta fahşbûnê jî, hê jî emperyalîzma çandî û guhertoyên din ên modernîteya sermayedar a ku mirov kiriye êsîr, nehatiye têkbirin. Ji ber ku femînîst nikarin xwe ji asoya demokrasiyên navend rojavayî dûr bixin, û nikarin awayê jiyana sermayedar têbigihin û xwe jê rizgar bikin, tevgerên wan jî qels dimînin û bi ser nakevin. Heta ku ev dorpêçkirina çandî ya sermayedar neyê şikandin, ewê hertim weke diyardeyê ku teslîmîyetê li ser me ferz dike, li ser serê me weke tehdêkê hebûna xwe bidomîne. Li her derê cîhanê, bi reng, şêwe, çarçove û kirasê xwe cihêreng be jî ev pergala zilmê li ser mirovahiyê dewam dike. Ji ber vê yekê di vê pergala ku bi taybetî jinê dorpêç dike, divê hemû karakterên wê yê weke tacîz, tecawiz, mode, cinsiyetgirî û çanda malbatî yeko yeko werin hûrkolîn û analîzkirin.

Şaristaniya ku herî zêde li ser jinan lîstik gerandiye kapîtalîzm e û vê pergale îstîsmarkirina jinan kiriye mîna sazî û dezgeh. Li gel vê yekê jî piraniya jinan pîvanên vê pergale ecibandine, û ji xwe re weke taybetmendiyên azadî û nasnameyî qebûl kirine. Cinsgiriya civakî ya sînornenas, desthilatdarî û kedxwariyê li ser jinan ferz kiriye û ew kiriye êsîra mêrdestilatî û veguherandiye pêlîstoka desthilatdaran, ji ber vê yekê ne mumkun e mirov di vê sîstemê de rûmet, rêzdarî û heqîqeta jinê bibîne.

Di sedsala borî de, jin dîsa qels mane di têkbirina vê têgihîştin û awayê jiyana ku ji aliyê kapîtalîzmê ve hatiye sazkirin de. Pergala navend rojavayî azadiyê qismî daye jinan, lê belê berdêla vê li ser jinê pir giran bûye. Tiştê ku jin pê nehisiyaye jî ev berdêl bûye. Mesela ti şaristaniyê bi qasî ya Ewrûpayê bi peymanan jin bi mêr ve girênedaye û ew nekiriye objeyê cinsî.

Cinsiyetgirî weke îdeolojî herî zêde di serdema lîberalîzmê de hatiye pêşvebirin û bikaranîn. Xefika ku modernîteya sermayedar li pêşîya jinê saz kiriye jî ev e. Jina ku azad xuya dike di eslê xwe de di nava vê sîstemê de bûye aleta herî rezîl a îstîsmarê. Lîberalîzm bi vê jî têr nebûye, herwiha bi awayekî pir hostane wê jin veguherandiye guhertoyên îdeolojîk jî. Ev yek jî dibe weke ecibandina koletîya xwe.

Mirov dikare bibêje ku pergala weke îdeolojî û madî bi îstîsmarkirina jinê ne tenê xwe ji buhranên herî giran jî rizgar dike, herwiha hebûna xwe jî dixê bin ewlekarî û misogeriyê. Jin bi giştî di nava dîroka şaristaniyê de bi taybetî jî di nava modernîteya sermayedar de weke netewa mêtîngeh a herî kevin û herî nû ye. Eger ji her aliyê ve rewşeke buhranê ya berdewam hebe, di vê de para mêtîngehbûna jinê sedema sereke ye.

Di azadbûna jinan û qada civakî de jêpirsîna evîn, malbat, têkilî û zewacê

Têkoşîna ku tevgera femînîst demeke dirêj bi slogana 'tiştê taybet siyasî ye' meşand û deşifrekirina şîdetê nava malbatê û desthilatdariya sergirtî ya jinmêr ji xwe re kirine hedef, ji hemû deman girîngtir e. Eger em nikaribin serdestiya zîlam a di nava malbatê û nava civakê de bişkinin, xeyalên ku em li wekhevî, azadî, demokrasî û sosyalîzmê bar dikin jî wê bivênevê bişkên. Ji bo xwegihandina wateyên rastîn ên azadî, wekhevî, demokrasî û sincê divê em têkiliyên heyî yê navbera jin û mêr jêpirsîn bikin. Jinên ku nikaribin koletî, teslîmîyet û girêdanê di cîhan hest û giyanê xwe de têk bibin, ne mumkun e di têkoşîna demdirêj a rizgariya jinê de rolên girîng bilîzin.

Divê em karibin afirandina jiyaneke civakî ya tede jin bi awayekî fizîkî, giyanî û hişî xurt bibe, guftugo bikin. Ji malbata mersalarî, ji jiyana civakî ya li ser bingeha koletiya jinan sazûyî ber bi sazîkirina sîstema malabateke xwe bispêre azadî û wekhevîyê, divê em gavên mezin bavêjin û mijarê bi awayekî cidî di rojê xwe de bicîh bikin û binirxînin.

Em bawer dikin ku pêwîst e em helwesta di der barê jinê de weke şoreşeke çandî analîz bikin. Heta niha jin bi çand û sinceke li dijî xwe hatiye dorpeçkirin. Jin û mêr di nava vê çand û sincê de çiqas dilpak bin jî, çiqas xwedî hewldan bin jî, nikarin çareseriyê watedar û azadîxwaz bibînin ji bo vê pirsgerêka ku çavkaniya wê xwe digihîne têkilî û nakokiyên kokdar. Divê em di bîra xwe de bigirin ku nasnameya herî kokdar a azadîxwaz bi nirxandin, analîzkirin û têgihîştina jinê û têkiliyên jin û mêr mumkun e û ancax bi wî awayî di warê civakî de çareseriyek dikare were dîtin.

Bi çalakîyên radîkal û demokratîk ber bi tevna têkoşîna hevpar

Perspektîfên çareseriyê yê di xalên jor de me destnîşan kirin, têkoşeriyêke bi îdîa, kokdar, rêxistinîkirî û berdewam û xêza çalakîyê ferz dikin.

Emê afirîner bin, bi înat, coş û ewlehiya sînornenas a ku bîranînen wan ên manewî, emê pêlên ku sîstema mersalar rakirine bişkênin û ber bi hêla îstîqameta têkoşîna xwe ve biqulibînin. Di dîroka me de bêhejmar bîranînen û lehengên birûmet hene. Hemû jî bi êş, evîn, ked û wêrekîyê hatine afirandin. Ji bo bîranîna rojê wisa emê têkoşeriyêke ku tercîhên pêdivî û jiyana azad xwe ferz dike, biafirînin. Em dikarin çalakîvaniyê kokdar û demokratîk bi pêş bixin. Bi rojevên hevpar, emê çalakîvaniya xwe ya hevpar bi afirandina tevna danûstandinên zexim organîze bikin.

Li hemberî çanda şîdetê têgihîştina xweparastinê û piştgiriya hevpar

Civaka cinsiyetgir a em tede dijîn, ne tenê dewlet, civak bi xwe jî veguheriyê çavkaniyêke şîdetê. Di rewşeke wisa de jî li her welatî û di her çandê de yê berî herkesî dibin hedefên şîdetê, jin in, jinên bêparastin in. Ji ber vê yekê bi wesîleya vê danezana di der barê çareseriyê pirsgerêka jinan de, em dixwazin careke din bibêjin li hemberî saziyên rêxistinîkirî yê şîdetê yê mîna dewletê, û li hemberî şîdetên sergirtî yê di nava civakê de jin xwe biparêzin. Li ser vê bingehê ji bo ku jin karibin xwe li hemberî ewçend hêz û saziyên şîdetê biparêzin, divê bi têgihîştina xweparastinê, tevna xwe ya rêxistinî, çalakgeriya xwe û piştgiriya xwe ya hevpar biafirînin.

Ji bo sazîkirina modernîteya demokratîk helwesta kokdar a paradîgmîk

Modernîteya demokratîk dibe navekî din ê şaristaniya civaka xwezayî ya veşartî ya ku di nava dîroka mirovahiyê de li hemberî şaristanyên xwedî pergala baviksalarî li berxwe daye û jîholê wînda nebûye. Ev pergala demokratîk di serî de rizgarkirina jinan, rizgarkirina hemû derdorên civakî yê bindest û yê zirar ji sîstema baviksalarî dîtine, ji xwe re kiriye hedef. Hemû hêzên civakî yê xwe dispêrin modernîteya demokratîk divê xwezaya jinê û tevgera azadiyê jî xwe hêzên bingehîn ên pêşvebirin û hevgirtinê bihesibînin û xebatên xwe jî ji bo jinûve sazîkirina civakê di wê çarçoveyê de bimeşînin. Û girîng e ku were zanîn ku heqîqeta jinê ji cinsiyetê wêdetir, aliyên wê yê aborî, civakî, çandî, îdeolojîk û siyasî jî hene.

Tevgerên têkildarî jin û hawîrdorparêziyê heta ku xwe ji çerxa modernîteya sermayedar rizgar nekin, ne mumkun e bi awayekî hevgirtî ber bi armancên xwe ve bimeşin. Xwegirêdana wan a bi tevahiya tevgera civaka demokratîk ve ji bo hevgirtinê û serkeftinê pêwîst e. Ji bo vê yekê jî di azadbûna jinê de gava yekemîn a avêtinê hêza çalakiya jinê bi xwe ye; û xwedûrxistina wê ya ji helwesta sermayedariyê ye.

Eniya şaristaniya demokratîk bi awayekî xwezayî ji xwe re kiriye armanceke pîroz û peywireke lezgîn ku mîrasa hemû serdemên berê di ber çavan re derbas bike, ji wê mîrasê rahêje tiştê pêwîst, tiştên kêr jî di çarçoveya pêdiviyên rojane de telafî bike, û pêngava xwe ya îdeolojîk pêk bîne. Eger li ciyekî û di demekê de zextûzor, îstîsmar, piştaftin û astengî gihîştibin radeya herî dijwar, û jiyana veguherîbe bîrûmetiyêke ji mirinê jî xirabtir, ji paradîgmeyêke kokdar pê ve ti çareyêke din li ber me namîne.

Weke jin em dizanin ku pirsgerêkên me bi awayekî giştî yê aîdê şaristaniya baviksalarî ne. Em ancax bi hevgirtina xwe ya rêxistinîkirî dikarin li dijî van

pirsgirêkan têtikoşin û çareser bikin. Ji bo vê yekê berî hertiştî pêdiviya me bi platformên wisa hene ku em karibin têde pirsgrêkên xwe û çareseriyên wan bikin hevpar.

Di salvegera 100 emîn a 8'ê Adarê de divê em dilsoziya xwe ya bi bîranîna hemû jinên têkoşer û berxwedêr, bi dengê bilind bînin ziman. Dîsa bi heman awayî li ser bingeha nîrxên jina dayîk ji bo cîhaneke alternatîf ya were birêxistinîkirin, û ji bo têkoşîneke biserûbertir, bîstîkrar û kokdar jî divê em îdîa û biryardariya xwe nîşan bidin.

Li himberî koletiya pênc hezar salan a ku em winda bikin, azadiyeke hetahetayî weke qezenc li benda me ye.

KONGRA NETEWI YA KURDISTAN - KNK

Kongreya neteweyî ya Kurdistanê ji nûnerên partî, rêxistinên siyasî, civakî, rewşenbîr û kesayetiyan welatparêz yên Kurdistanê ku bi mebesta avakirina dezgeheke bilind ya Kurdistanê, ji bo parastina berjewendî û yekîtiya neteweya Kurdistanê, di roja 26 Gulan 1999 de hate damezrandin.

Kurdistan ji aliyê dewletên dagirker, Tirkiye, Îraq, Îran û Sûriyeyê ve ku hatiye parçekirin û

Neteweya Kurd di bin destê van dewletên dagirker de ye û ji hemû mafên xwe yên neteweyî û demokratîk hatiye bêpar kirin. Herweha bi dereceyan ji hev cuda be jî, li seranserê Kurdistanê, polîtîka şer, îmha û inkarê bi îsrar tenê domandin.

Li Kurdistanê, kêmaniyên Asûrî-Suryanî-Kildanî, Ermenî, Cihû, Erebi, Tirkmen, Azerî, Tirk û Faris jî hene. Ew jî hevparên neteweyê Kurd in. Azadî û rizgariya wan, bi azadî û rizgariya neteweyê Kurd ve girêdayî ye.

Kongreya Neteweyî ya Kurdistanê KNKê ji nûnertiya 130 endaman pêk tê. 6 komîsyonên xebatê yên KNKê hene. Bi komîsyona karê derve, ziman û perwerde, çand û huner, hiqûqa navxweyî, weşan û çapemenî û komîsyona jinan kar û xebaten xwe dimeşîne.

Komisyona Jinan; ji bo azadiya jin û parastina mafên xwe, ji bo civakekê azad û wekhev û avakirina yekîtiya di navbera jinên herçar parçeyên Kurdistanê de têtikoşê.

Kombûna Civata Giştî ya 10min, bi amadebûna 105 delege, ji wan 11 delegê jin, di nebera 23-24ê Gulanê li paytexta Belçîka Brukselê hate li darxistin. Di kombûnê de gelek nûnerên civaka sivil jî amade bûn û li ser gelek xalen girîng hate rawestandin. Rojeva herî girîng a ku li ser hate rawestandin ev bû, divê dema ku her çar parçên Kurdistan di pêvajoyeke hesas derbas dibe de, gihîştina yekîtiya neteweyî bû.